

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

13.05.2019 № 05-1414

На № _____ від _____

Голові Верховної Ради України

Парубію А. В.

Щодо результатів аудиту

Шановний Андрію Володимировичу!

На засіданні Рахункової палати 23.04.2019 розглянуто та затверджено Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених у 2017–2018 роках Міністерству охорони здоров'я України для здійснення державних закупівель із залученням спеціалізованих організацій за бюджетною програмою “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру”, і за підсумками обговорення прийнято рішення (додаються).

На виконання вимог частини першої статті 37 Закону України “Про Рахункову палату” інформуємо, що Міністерство охорони здоров'я України (далі – МОЗ, Міністерство) відповідно до Закону України від 19.03.2015 № 269 “Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення своєчасного доступу пацієнтів до необхідних лікарських засобів та медичних виробів шляхом здійснення державних закупівель із залученням спеціалізованих організацій, які здійснюють закупівлі” (далі – Закон № 269) продовжувало у 2017–2018 роках залучати міжнародні спеціалізовані організації для здійснення централізованих закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів для виконання національних програм та централізованих заходів з охорони здоров'я. На вказані цілі з державного бюджету **виділено 11930,4 млн грн**, які мали спрямовуватись на збереження та зміцнення здоров'я, профілактику захворювань, зниження захворюваності, інвалідності і смертності населення, підвищення якості та ефективності надання медичної допомоги, забезпечення соціальної справедливості і захисту прав громадян на охорону здоров'я.

Водночас визначені законодавством умови та критерії залучення міжнародних спеціалізованих організацій до здійснення державних закупівель у 2017–2018 роках, а також управлінські прорахунки МОЗ при організації цих закупівель, як і у попередні роки (2015–2016 роки), не забезпечили своєчасного доступу пацієнтів до всіх необхідних лікарських засобів,

імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів. Як наслідок, очікуваних результатів, передбачених Законом № 269, досі не отримано.

У 2017–2018 роках та січні-лютому 2019 року міжнародними спеціалізованими організаціями поставлено лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів за кошти державного бюджету 2015 року на суму 92,9 млн грн (4,2 відс. обсягу коштів, перерахованих цим організаціям), 2016 року – 3352,4 млн грн (85 відс.), 2017 року – 5047,6 млн грн (84 відс.) і 2018 року – лише 1337,4 млн грн (22,6 відсотка).

У вартість матеріальних цінностей включено послуги із забезпечення ПРООН, ЮНІСЕФ і Краун загального управління закупівлями, обсяг яких у 2017–2018 роках і січні 2019 року становив 428,4 млн гривень.

Станом на 01.02.2019 міжнародними спеціалізованими організаціями взагалі не розпочато поставки лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів за 16 із 40 напрямів закупівель (за видами захворювань) за кошти державного бюджету 2018 року, в тому числі для лікування дітей, хворих на онкологічні та онкогематологічні захворювання та хронічний вірусний гепатит, дорослих, хворих на онкогематологічні захворювання, а також вкрай необхідних імунобіологічних препаратів для профілактики і лікування захворювань з високим рівнем смертності.

Основною причиною зазначеного є тривалий термін попередньої оплати, встановлений рішенням Кабінету Міністрів України, зокрема, за договорами (угодами) про закупівлі із міжнародними спеціалізованими організаціями, укладеними у 2015 і 2017 роках, – до 18 місяців з дати попередньої оплати, та договорами (угодами), укладеними у 2016 році, – до 24 місяців. Термін попередньої оплати щодо лікарських засобів, медичних виробів, які закуповуються у 2018–2019 роках, – до 12 місяців. Як наслідок, створено умови для відтермінування поставок лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів.

Без врахування вказаних умов **термін дії Закону № 269 продовжено Верховною Радою України ще на рік, до 31 березня 2020 року.**

У серпні 2017 року Кабінетом Міністрів України запропоновано МОЗ створити юридичну особу, яка буде відповідати за виконання функцій централізованої закупівельної організації. Лише у жовтні 2018 року Міністерством створено державне комерційне підприємство “Медичні закупівлі України”, метою діяльності якого відповідно до статуту є організація і проведення процедур закупівель лікарських засобів, медичних виробів, допоміжних засобів, інших товарів медичного призначення, послуг та закупівель за рамковими угодами медичних товарів і послуг в інтересах замовників відповідно до Закону України “Про публічні закупівлі”.

У 2019 році це підприємство буде здійснювати пілотні закупівлі лише двох позицій лікарських засобів для лікування дорослих, хворих на онкологічні захворювання, та чотирьох позицій – для лікування хворих на туберкульоз.

Зміна в Україні з березня 2015 року централізованої системи закупівель лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів шляхом залучення до таких закупівель міжнародних спеціалізованих організацій мала на меті позбавити МОЗ невластивих функцій. Разом з тим **Міністерство продовжувало у 2017–2018 роках поєднувати функції як організації централізованих закупівель, так і розподілу лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів до закладів охорони здоров'я, що є діяльністю, яка потенційно містить високі корупційні ризики.**

Закупівлі лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) і медичних виробів із залученням міжнародних спеціалізованих організацій фактично здійснюються поза межами відносин, що установлюють правові та економічні засади здійснення закупівель товарів, робіт і послуг в Україні.

Міжнародні спеціалізовані організації розміщують на своєму веб-сайті лише відомості про оголошені тендери, повний перелік тендерної документації, зокрема кваліфікаційні вимоги до учасників закупівлі та предмет закупівлі. Водночас дані про учасників процедур закупівель, запропоновані ними цінові пропозиції та критерії визначення переможців не оприлюднюються. Як наслідок, такий механізм закупівель не забезпечує повного розуміння громадянами України того, в який саме спосіб дотримуються принципи відкритості, прозорості та конкурентних засад при проведенні закупівель за бюджетні кошти.

При цьому **Міністерство, укладаючи договори з міжнародними спеціалізованими організаціями ЮНІСЕФ і ПРООН, не забезпечило захисту інтересів української сторони. У договорах (угодах) не передбачено механізмів вирішення спорів між сторонами у закупівельному процесі під українською юрисдикцією.** Лише угода з Краун містить положення, що розгляд спорів буде проводитись із застосуванням матеріального права України.

Умови договорів (угод), укладених з усіма міжнародними спеціалізованими організаціями, фактично унеможливають контроль за використанням коштів Державного бюджету України.

Встановлено також низку інших порушень і недоліків при використанні у 2017-2018 роках коштів державного бюджет, виділених МОЗ для здійснення державних закупівель із залученням спеціалізованих організацій за бюджетною програмою “Забезпечення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру”.

Рахункова палата вважає за доцільне розглянути результати аудиту на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я.

Додатки: на 77 арк.

З повагою

Голова

В. В. Пацкан